

Memo Grip op leerlingenvervoer

Vanuit de eerste opzet van de voorjaarsnota en het meerjarenperspectief is binnen programma 4 gekeken naar de mogelijkheden tot een bezuiniging. Hierbij worden twee onderdelen toegelicht:

1. Leerlingenvervoer;
2. Preventieve logopedie.

Ad 1 Leerlingenvervoer

Door de overschrijding op het budget leerlingenvervoer wordt leerlingenvervoer binnen programma 4 genoemd als één van de onderdelen, waarvoor een voorstel moet komen om hier mogelijk te bezuinigen.

Kosten

Voor 2020 en de daarop volgende jaren wordt voor leerlingenvervoer een structurele overschrijding verwacht van € 123.500,- ten opzichte van het budget van € 337.500,-.

Hieronder een overzicht van het budget en de gemaakte kosten voor leerlingenvervoer van 2012 tot en met 2019.

Kalender-jaar	2012	2013	2014*	2015	2016	2017	2018	2019
Budget					287.500,-	337.500,-	337.500,-	337.500,-
Kosten (€)	350.724,-	325.604,-	281.509,-	257.919,-	354.650,-	305.605,-	400.033,-	460.990,-
Verschil					67.150,-	31.895,-	62.533,-	123.470,-

* op 1 augustus 2014 is de wet Passend Onderwijs ingevoerd. Deze wet heeft grote gevolgen voor het gemeentelijk leerlingenvervoer.

Is deze overschrijding uniek voor de gemeente Weststellingwerf?

Uit een inventarisatieronde van onze omliggende gemeenten zien we een vergelijkbare situatie (dit komt overeen met de landelijke trend), waarbij de gemeenten te maken hebben met overschrijdingen op het budget leerlingenvervoer.

Leerlingenvervoer als wettelijke taak i.r.t. passend onderwijs

Wettelijke taak

Artikel 4 van de Wet op het primair onderwijs, van de Wet op de expertisecentra en van de Wet op het voortgezet onderwijs legt de opdracht tot het regelen van leerlingenvervoer neer bij de gemeenten.

De onderwijswetgeving geeft ouders recht op een tegemoetkoming in de kosten van leerlingenvervoer door de gemeente wanneer dat voor het bezoeken van een school noodzakelijk is. De gemeenteraad moet in een verordening de voorwaarden vastleggen op grond waarvan ouders in aanmerking kunnen komen voor een tegemoetkoming.

Verordening

Vrijwel alle gemeenten gebruiken de modelverordening van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG, 2011) als basis voor hun eigen verordening. De gemeente Weststellingwerf heeft eveneens gekozen voor deze modelverordening. De gemeente kan in de verordening een aantal keuzes maken.

Ouders kunnen een beroep doen op de gemeentelijke verordening voor een bijdrage in de kosten van het vervoer naar school. Die voorziening kan bestaan uit een fietsvergoeding, een vergoeding voor openbaar vervoer, al dan niet met begeleiding, of een bijdrage in de kosten van aangepast vervoer.

Open-eindregeling

De Verordening leerlingenvervoer kent een open-einde-regeling waarbij het in de begroting opgenomen budget niet maatgevend is maar gebaseerd is op ervaringsgegevens. Over- en

onderschrijdingen zijn daarom mogelijk en niet beïnvloedbaar. Bij de uitvoering wordt gestuurd op efficiency.

Passend onderwijs

Alle leerlingen moeten een plek krijgen op een school die past bij hun kwaliteiten en hun mogelijkheden. Dit heet passend onderwijs. Deze vorm van onderwijs moet ervoor zorgen dat elk kind het beste uit zichzelf haalt. Scholen bieden daarom extra hulp aan leerlingen die dit nodig hebben, zoals kinderen met leer- of gedragsproblemen.

Met passend onderwijs wil de overheid bereiken dat:

- alle kinderen een plek krijgen die past bij de onderwijsondersteuningsbehoefte;
- een kind naar een gewone school gaat als dat kan;
- een kind naar het speciaal onderwijs gaat als intensieve begeleiding nodig is;
- scholen de mogelijkheden hebben voor onderwijsondersteuning op maat;
- de kwaliteiten en de onderwijsbehoefte van het kind bepalend zijn, niet de beperkingen;
- kinderen niet meer langdurig thuis komen te zitten, omdat er geen passende plek is om onderwijs te volgen.

Passend onderwijs is op 1 augustus 2014 ingevoerd, maar de effecten van passend onderwijs zijn de afgelopen jaren pas zichtbaar. Dat komt omdat in de afgelopen jaren een breder aanbod van verschillende soorten onderwijs (bijvoorbeeld i.h.k.v. autistisch spectrum) is gekomen. Dit is terug te zien in de groei van het aantal leerlingen dat gebruik maakt van dit breder aanbod.

De combinatie van een toename van deelnemers en het vergroot aanbod van voorzieningen zorgt voor een toename van het totaal aantal gereden kilometers voor leerlingenvervoer. Dit zorgt voor een overschrijding van het budget.

Politieke ambities

In 2016 is de gemeenteraad akkoord gegaan om de gebruikers van leerlingenvervoer vanaf het schooljaar 2016-2017 een financiële maatwerkvoorziening te verstrekken. De drie decentralisaties en de invoering van passend onderwijs gaf veel onzekerheden op het gebied van vervoer. Dat was de reden dat er gezocht is naar een andere manier van het bekostigen van het aangepast vervoer. Belangrijk uitgangspunt is dat de burger zelf bepaalt bij wie het vervoer wordt ingekocht. De gemeente laat de bemiddelende taak los en is slechts “financier” van een bepaald bedrag waarmee ouders/verzorgers zelf het (taxi-)vervoer inkopen.

In een werkvergadering met de gemeenteraad is de wens uitgesproken om voor om voor alle leerlingen een passend aanbod te regelen. Hierbij zou extra aandacht komen voor de groep hoogbegaafde kinderen in onze gemeente.

Mogelijkheden bezuinigen leerlingenvervoer:

De wetgeving biedt de gemeente beleidsinstrumenten die zij kan hanteren om het leerlingenvervoer af te stemmen op de lokale omstandigheden. De belangrijkste instrumenten zijn het vaststellen van een kilometergrens, een leeftijdsgrens en het heffen van een eigen bijdrage. De kilometergrens kan voor de diverse schoolsoorten (basisonderwijs, speciaal basisonderwijs, speciaal onderwijs, voortgezet speciaal onderwijs) verschillen en mag maximaal zes kilometer bedragen. Binnen de kilometergrens bestaat geen recht op vervoer, tenzij dit op grond van de handicap van de leerling noodzakelijk is. Ook de hoogte van de eigen bijdrage voor ouders kan door de gemeenteraad, binnen wettelijke grenzen worden gevarieerd. Gemeenten mogen van ouders geen eigen bijdrage vragen in de kosten van vervoer als het gaat om gehandicapte leerlingen. In het primair onderwijs kan de gemeente een leeftijdsgrens hanteren. Het hanteren van een leeftijdsgrens biedt bijvoorbeeld de mogelijkheid om voor jonge kinderen aangepast vervoer te vergoeden, terwijl boven een bepaalde leeftijdsgrens alleen openbaar vervoer wordt vergoed of de vergoeding geheel kan vervallen.

Mogelijkheden:

- Kilometergrens verhogen (is nu 6 kilometer);
- Opstapplaatsen invoeren (ipv thuis ophalen);
- Eigen bijdrage verhogen (is nu inkomensafhankelijk);
- Inzetten zelfredzaamheid;
- kilometerprijs individueel aanpassen naar €0,66;
- kilometerprijs bevriezen (niet meegaan met NEA-index);

Bij deze mogelijkheden is het nog lastig in te schatten hoeveel dit financieel gaat opleveren. Daarvoor is meer onderzoek noodzakelijk. Voor een deel van deze aanpassingen moet de verordening worden aangepast en opnieuw worden vastgesteld door de gemeenteraad.

Aanbesteding als bezuiniging?

N.a.v. de politieke ambitie is er in 2016 gekozen voor een maatwerkvoorziening en heeft er geen aanbesteding plaats gevonden. Het aanbesteden van leerlingenvervoer kan een mogelijkheid zijn tot een structurele bezuiniging op leerlingenvervoer. Hiervoor moeten eveneens meer onderzoek plaatsvinden.

Evaluatie met het onderwijs

Passend onderwijs heeft een grote invloed op het leerlingenvervoer. Waarbij passend onderwijs een verantwoordelijkheid is van het onderwijs en het leerlingenvervoer een verantwoordelijkheid van de gemeente. Keuzes die het onderwijs (Samenwerkingsverband passend onderwijs) maakt heeft gevolgen voor de uitvoering van het gemeentelijk leerlingenvervoer.

Een jaarlijkse evaluatie met het onderwijs kan er toe leiden dat er een betere afstemming is tussen het aanbod van onderwijs in relatie tot het vervoer vanuit de gemeente. Dit kan tot een bezuiniging leiden.

Conclusie leerlingenvervoer

De gemeente heeft een wettelijke taak voor leerlingenvervoer, waarbij er sprake is van een open-eindregeling. Het aantal leerlingen dat vervoert moet worden en de afstand tot de verschillende vormen van onderwijs wordt bepaald door de ontwikkelingen van passend onderwijs. In de afgelopen jaren is, vanuit passend onderwijs, het aanbod vergroot. Daarop heeft de gemeente geen directe invloed. De gemeentelijke invloed beperkt zich tot de aanpassing van de verordening of het aanbesteden van het leerlingenvervoer. Bij de aanpassing van de verordening gaat het hoogstwaarschijnlijk om een beperkt financieel effect en voor de aanbesteding kan op dit moment nog niet worden aangegeven wat het financieel voordeel zal zijn.

Ad 2 Preventieve Logopedie €20.000,00

Een goede beheersing van de spraak en taal draagt bij aan een goede start in groep drie van het basisonderwijs.

Vroegtijdig signaleren en diagnosticeren van spraak en taalproblematiek kan stagnatie van het leerproces in het basisonderwijs voorkomen. In Weststellingwerf is er daarom preventieve logopedie. Het is gericht op de voor- en vroegschoolse periode (2-6 jarigen), de taalgevoelige periode..

Jaarlijks worden alle peutergroepen geobserveerd en hebben alle vijf-jarigen een logopedische screening. Mocht behandeling nodig zijn dan kunnen ouders zelf een afspraak maken met een logopedist

Voorstel (verwerkt in de voorjaarsnota)

Vanuit Onderwijsachterstandenbeleid draagt de gemeente zorg voor het vroegtijdig signaleren, en waar mogelijk voorkomen van de gevolgen van achterstanden op het gebied van de spraaktaalontwikkeling.

Binnen programma 4 is preventieve logopedie een afzonderlijke post. Gezien de doelstelling kan de uitvoering en bekostiging worden ondergebracht bij OAB. Dit levert een positief effect €20.000,00.